

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА
стану травматизму невиробничого характеру в Україні
за перше півріччя 2014 року

Згідно з даними Державної служби статистики України* за перше півріччя 2014 року в Україні від нещасних випадків невиробничого характеру загинуло 17038 осіб. (Табл. 1).

Таблиця 1

Кількість загиблих внаслідок травматизму невиробничого характеру
за причинами смерті за 6 місяців у 2013-2014 роках

№	Причини смерті	2013 рік	2014 рік
1	Навмисне самоушкодження	4749	3978
2	Пошкодження без уточнення їх раптового або навмисного характеру	3033	2826
3	Транспортні нещасні випадки	2055	2157
4	Випадкові отруєння та дія алкоголю	2121	1681
5	Напад з метою вбивства чи нанесення ушкодження	1105	1282
6	Падіння	1044	936
7	Інші випадкові отруєння та дія отруйних речовин	1024	881
8	Випадкові утоплення та занурення у воду	1045	899
9	Інші нещасні випадки із загрозою диханню	901	805
10	Нещасні випадки, спричинені дією диму, вогню, жаром та гарячими речовинами	890	736
11	Нещасні випадки, пов'язані з дією природних факторів	532	506
12	Нещасні випадки, спричинені електричним струмом, випромінюванням, температурою або тиском	133	98
13	Інші нещасні випадки	308	253
14	Загальна кількість,	18940	17038
	з них:		
15	Дітей віком до 14 років	396	359
16	Сільське населення	7239	6723
17	Міське населення	11701	10315

Найбільшу кількість померлих від нещасних випадків невиробничого характеру у 1 півріччі 2014 року - 12,6% загальної кількості - зареєстровано в Донецькій області (2150 осіб); 8,8% - у Дніпропетровській (1496 осіб), 7,2% - у Харківській (1221 особа), 6,9% - в Одеській (1180 осіб), 4,5% - у Київській (774 особи) областях.

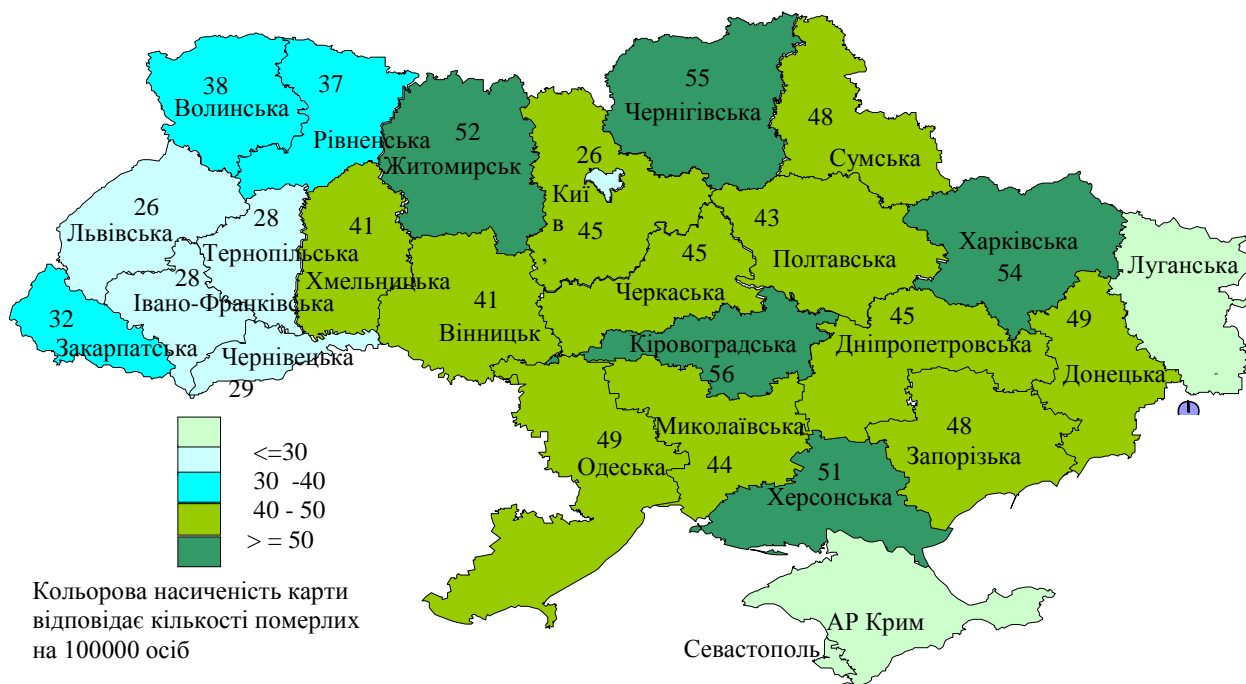
* інформація щодо Луганської області, Автономної Республіки Крим та м. Севастополя відсутня

Найменшу кількість померлих від нещасних випадків невиробничого характеру - 1,5% загальної кількості - зареєстровано в Чернівецькій (261 особа), 1,8% - у Тернопільській (304 особи), приблизно 2,3% - в Івано-Франківській (388 осіб), Волинській, Закарпатській (по 401 особі) областях. Кількість померлих від нещасних випадків у м. Києві становить 4,3% загальної кількості, або 739 осіб, що на 109 осіб більше ніж у 1 півріччі 2013 року (630 осіб).

Значення показника смертності по Україні (кількість осіб на 100 тисяч населення) порівняно з аналогічним періодом 2013 року (41 особа) зменшилося та становить у 1 півріччі 2014 року 39 осіб. Значно вищий рівень цього показника порівняно з показником смертності по країні спостерігався в Кіровоградській (56), Чернігівській (55), Житомирській (52), Херсонській (51), Донецькій, Одеській (по 49) та Сумській (48) областях (рис. 1).

Рисунок 1

Розподіл смертності населення від нещасних випадків невиробничого характеру у розрізі регіонів України за 1 півріччя 2014 року

Найпоширенішими причинами смерті від нещасних випадків невиробничого характеру у звітному періоді були: навмисне самоушкодження – 23,3%, пошкодження без уточнення їх раптового або навмисного характеру – 16,6%, транспортні нещасні випадки – 12,6%, випадкове отруєння та дія алкоголю – 9,9%, напад з метою вбивства чи нанесення ушкодження – 7,5%, падіння – 5,5%, випадкові утоплення та занурення у воду – 5,3, інші випадкові отруєння та дія отруйних речовин – 5,2%, інші нещасні випадки із загрозою диханню – 4,7%, нещасні випадки, спричинені дією диму, вогню, жаром та гарячими речовинами – 4,3%, нещасні випадки, пов'язані з дією природних факторів – 3%.

Загибель людей від самогубства та самоушкодження в 1 півріччі 2014 року посідає перше місце серед причин смертності від зовнішніх причин

смертності і становить 23,3 відсотка всіх нещасних випадів травматизму невиробничого характеру та складає 3978 осіб.

Найбільшу кількість смертельних випадків, пов'язаних з навмисним самоушкодженням, зареєстровано в Донецькій (494 особи), Дніпропетровській (407 осіб), Одеській (300 осіб), Запорізькій (229 осіб), Вінницькій (218 осіб) областях, а найменшу – в Чернівецькій (48 осіб), Тернопільській (64 особи) областях та м. Києві (72 особи).

Показник смертності населення від навмисного самоушкодження становив 9 на 100 тисяч населення. Найбільшого значення цей показник досягнув у Полтавській (13,8), Кіровоградській, Сумській, Чернігівській (по 13,6), Вінницькій, Херсонській (по 13,5), Запорізькій, Одеській, Черкаській (по 13), Дніпропетровській (12), Донецькій, Хмельницькій (по 11) областях, а найменшого – в Львівській (4), Харківській, Чернівецькій (5), Тернопільській (6) областях; у м. Києві – 2,5 (рис. 2).

Рисунок 2

Розподіл смертності населення за регіонами України у 1 півріччі 2014 року з причини навмисного самоушкодження

У сільській місцевості Сумської (21), Вінницької, Кіровоградської, Миколаївської (по 20), Чернігівської (19,5), Дніпропетровської, Донецької, Полтавської, Херсонської (по 19) областей показник смертності від навмисного самоушкодження значно більший за середнє значення по країні.

Загибель людей від ушкодження з невизначеними намірами займає друге місце серед причин смертності від зовнішніх причин смертності і становить

16,6 відсотка всіх нещасних випадків травматизму невиробничого характеру за 6 місяців 2014 року.

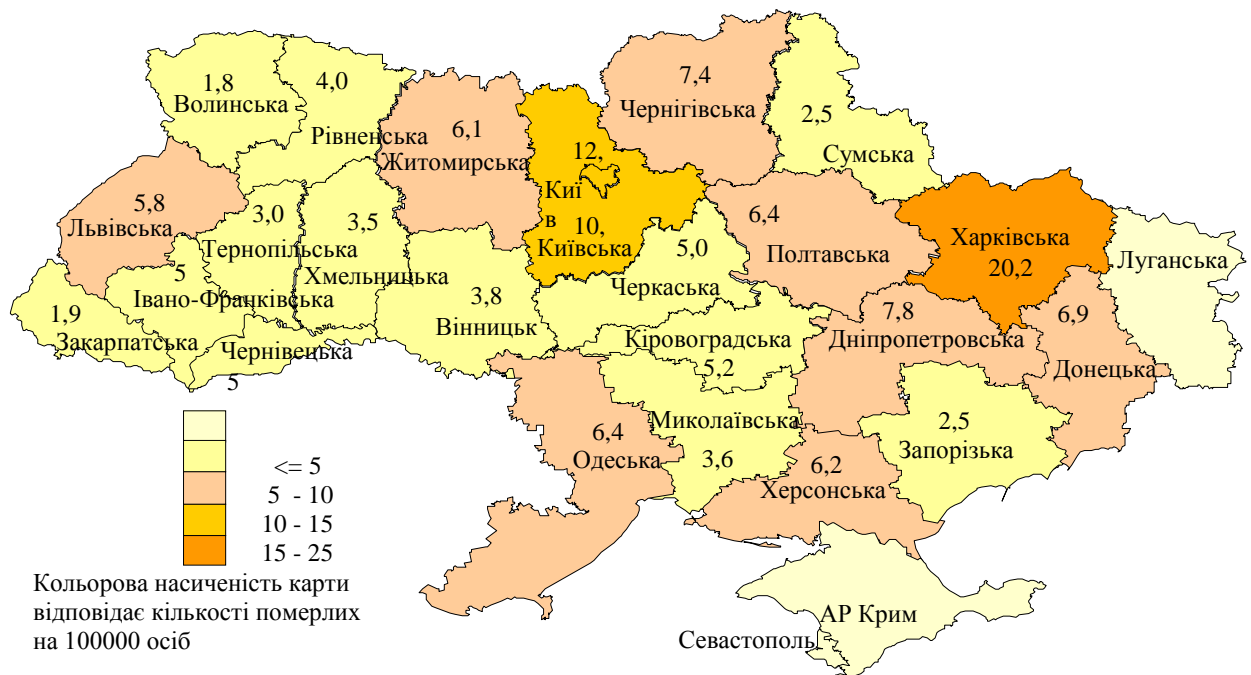
Загальна кількість смертельних випадків від ушкодження з невизначеними намірами в 1 півріччі 2014 року становить 2826 осіб.

Найбільшу кількість померлих зареєстровано в Харківській області (552 особи), м. Києві (354 особи), Донецькій (302 особи), Дніпропетровській (258 осіб), Київській (175 осіб), Одеській (155 осіб), Львівській (147 осіб) областях, а найменшу - у Волинській (19 осіб), Закарпатській (24 особи), Сумській (29 осіб), Тернопільській (32 особи) областях.

Значення показника смертності від ушкоджень з невизначеними намірами за перші шість місяців 2014 року становила 6,5 на 100 тисяч населення. Перевищення значення цього показника по Україні спостерігалось в Харківській (20,2), Київській (10,1), Дніпропетровській (7,8) областях, у м. Києві (12,3). Найменшого значення цей показник набув у Волинській (1,8), Закарпатській (1,9), Запорізькій та Сумській (по 2,5) областях (рис. 3).

Рисунок 3

Розподіл смертності населення за регіонами України у 1 півріччі 2014 року з причини ушкодження з невизначеними намірами

Кількість загиблих внаслідок транспортних нещасних випадків збільшилася порівняно із аналогічним періодом 2013 року (2055 осіб) та складає 2157 осіб, що становить 12,6% загальної кількості нещасних випадків невиробничого характеру.

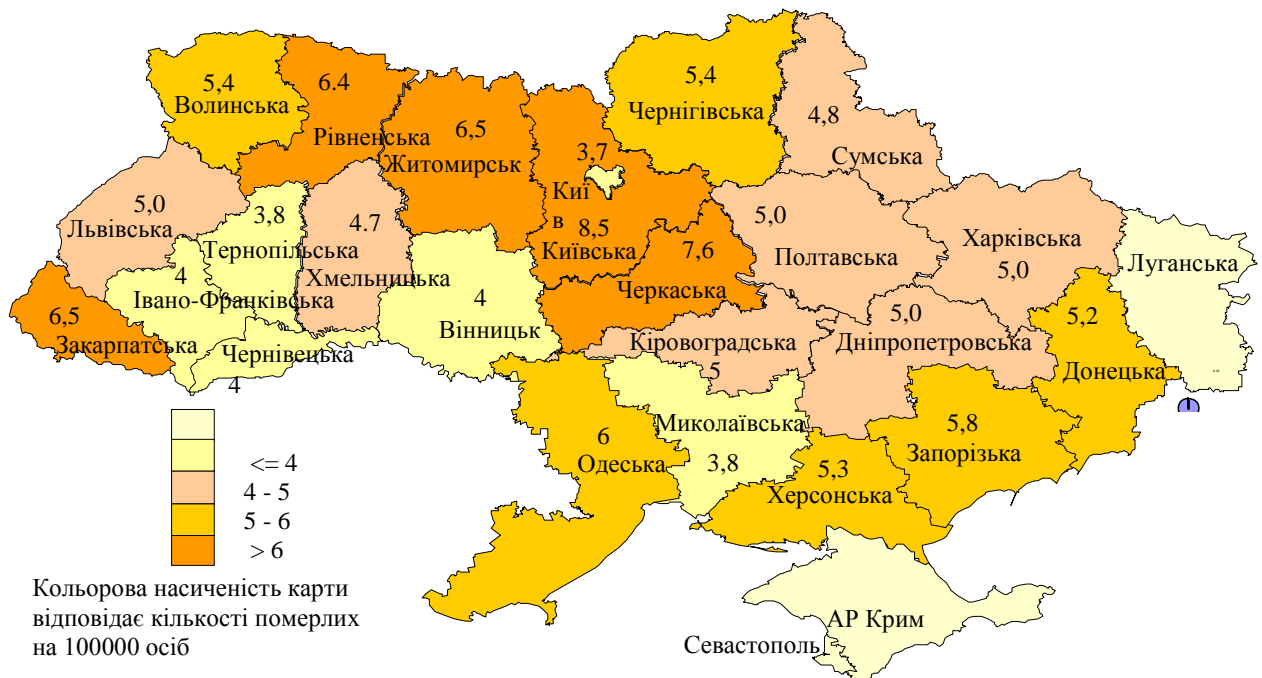
Найбільша кількість смертей від транспортних нещасних випадків спостерігалась у Донецькій (226 осіб), Дніпропетровській (166 осіб), Київській (147 осіб), Харківській (138 осіб), Одеській (137 осіб), Львівській (124 особи)

областях, а найменша – в Тернопільській (41 особа), Миколаївській (45 осіб), Чернівецькій (46 осіб) областях. У м. Києві кількість померлих від нещасних випадків, пов'язаних із транспортними засобами, становить 107 осіб.

Показник смертності населення від нещасних випадків, пов'язаних із ДТП, становив 5 на 100 тисяч населення. Найбільшого значення цей показник досягнув у Київській (8,5), Черкаській (7,6), Житомирській, Закарпатській (по 6,5), Рівненській (6,4), Запорізькій, Одеській (по 5,8), а найменшого – у Миколаївській, Тернопільській (по 3,8) областях. У м. Києві цей показник становив 3,7 (рис. 4).

Рисунок 4

Розподіл смертності населення за регіонами України у 1 півріччі 2014 року внаслідок транспортних нещасних випадків

У 1 півріччі 2014 року отруєння алкоголем стало причиною смерті 1681 особи, що становило 9,9% загальної кількості померлих від нещасних випадків не виробничого характеру. При цьому, смертність населення, спричинена випадковим отруєнням та дією алкоголю, у сільській місцевості в 1,3 була вищою ніж у містах.

Найбільшу кількість померлих від випадкового отруєння та дії алкоголю зареєстровано в Донецькій (197 осіб), Дніпропетровській (183 особи), Одеській (152 особи), Кіровоградській (130 осіб), Запорізькій (127 осіб), Сумській (95 осіб), Чернігівській (84 особи) областях, а найменшу - в м. Києві (1 особа), у Київській (9 осіб), Івано-Франківській (16 осіб) областях.

Показник смертності населення від отруєння алкоголем у 1 півріччі 2014 року становив приблизно 4 на 100 тисяч населення. Найбільшого значення цей показник досягнув у Кіровоградській (13,2), Сумській (8,4), Чернігівській (7,9), Херсонській (7,7), Одеській (6,3) областях, найменшого – у Київській (0,5), Івано-Франківській (1,1) та Закарпатській (2,0) областях. У м. Києві цей показник становив 0,03 (рис. 5).

Рисунок 5

Розподіл смертності населення за регіонами України у 1 півріччі 2014 року з причини випадкового отруєння та дії алкоголю

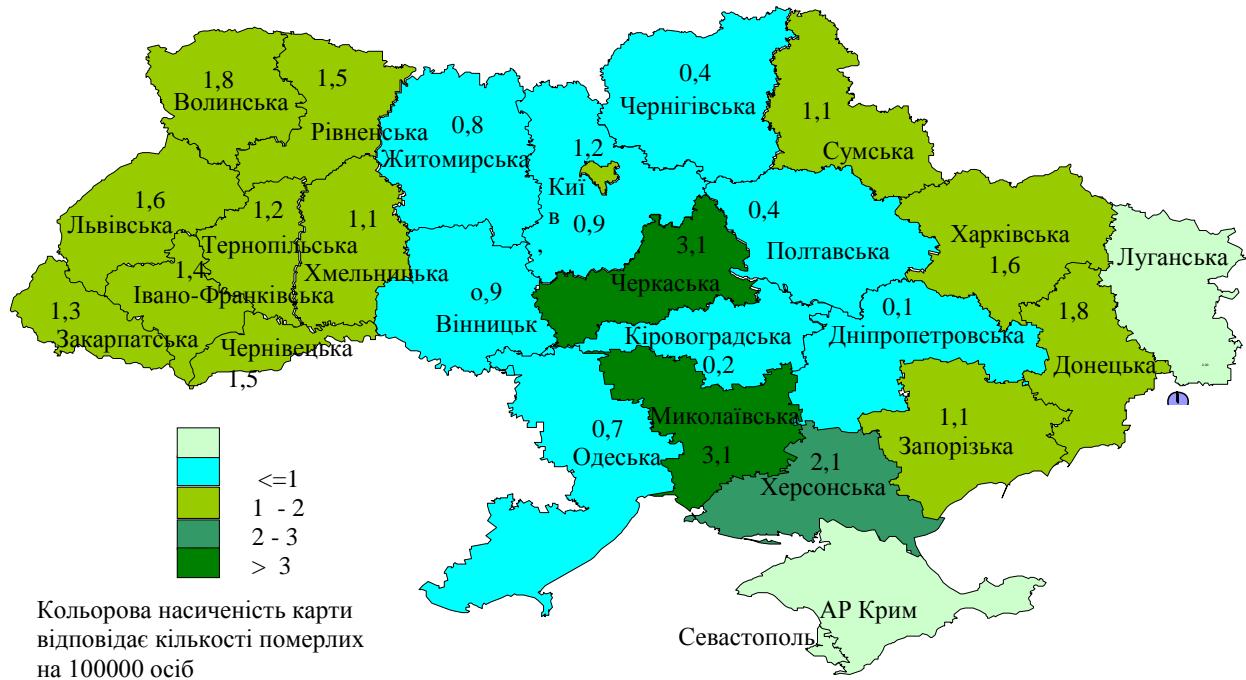
Загальна кількість загиблих від нещасних випадків, пов'язаних з дією природних факторів, за 6 місяців 2014 року становила 506 осіб.

Найбільшу кількість померлих від дії природних факторів зареєстровано в Донецькій (77 осіб), Харківській (43 особи), Львівській (40 осіб), Черкаській (39 осіб), Миколаївській (36 осіб) областях та м. Києві (33 особи), а найменшу – у Дніпропетровській, Кіровоградській (по 2 особи), Чернігівській (4 особи), Полтавській (6 осіб) областях.

Показник смертності населення від нещасних випадків невиробничого характеру, пов'язаних з природними факторами, за шість місяців 2014 року становив 1,2 на 100 тисяч населення.

У територіальному розрізі найвищі значення цього показника спостерігалися в Миколаївській, Черкаській (по 3,1), Херсонській (2,1), Волинській, Донецькій (по 1,8), Львівській та Харківській (по 1,6) областях (рис. 6).

Розподіл смертності населення за регіонами України у 1 кварталі 2014 року від нещасних випадків, пов'язаних з дією природних факторів (на 100 тис. населення)

Найнижчі дані цього показника зареєстровано у Дніпропетровській (0,06), Кіровоградській (0,2), Полтавській, Чернігівській (по 0,4), Одеській (0,7), Вінницькій, Житомирській, Київській (по 0,8) областях; у м. Києві – 1,2.

У 1 півріччі 2014 року спостерігалось зменшення кількості загиблих внаслідок випадкового отруєння та дії отруйних речовин порівняно з аналогічним періодом 2013 року. Це стало причиною смерті 881 особи, що становило 5,2% загальної кількості померлих від нещасних випадків невиробничого характеру. Показник смертності від цього виду травматизму складав приблизно 2 на 100 тисяч населення, найбільше значення зареєстровано в Донецькій (5,4), Івано-Франківській (2,5), Запорізькій, Кіровоградській, Херсонській (по 4,1), Миколаївській (3,3), Сумській (3,0) областях, а найменше – у м. Києві (0,1), Чернівецькій (0,4), Рівненській (0,5), Житомирській (0,7) областях.

Однією з поширених причин смерті від нещасних випадків у побуті були також випадки, що сталися внаслідок нападів з метою вбивства чи нанесення ушкодження (1282 осіб), і становили 7,5% загальної кількості померлих.

У 1 півріччі 2014 року спостерігалось збільшення кількості загиблих від цього виду травматизму порівняно з аналогічним періодом 2013 року (1105 осіб).

Найбільшу кількість померлих внаслідок нападів з метою вбивства чи нанесення ушкодження зареєстровано в Донецькій (273 особи), Дніпропетровській, Одеській (по 103 особи), Запорізькій (76 осіб), Харківській

(74 особи), Житомирській (49 осіб) областях та м. Києві (80 осіб), а найменшу – у Тернопільській (10 осіб), Чернівецькій (11 осіб) областях.

Показник смертності склав 3 на 100 тисяч населення. Перевищення значення показника смертності від нещасних випадків внаслідок нападів з метою вбивства чи нанесення ушкодження по Україні спостерігалось в Донецькій (6,3), Запорізькій, Одеській (по 4,3), Житомирській (3,9), Херсонській (3,7), Чернігівській (3,5) областях, а найнижчий – у Тернопільській (0,9) та Чернівецькій (1,2) областях: у м. Києві – 2,8 (рис. 7).

Рисунок 7

Розподіл смертності населення у розрізі регіонів України у 1 півріччя 2014 року внаслідок нападів з метою вбивства чи нанесення ушкодження (на 100 тис. населення)

Кількість смертельних випадків не виробничого характеру, пов'язаних із загрозою диханню, у 1 півріччі 2014 року становила 805 осіб (4,7% загальної кількості померлих від нещасних випадків не виробничого характеру).

При цьому, показник смертності внаслідок нещасних випадків із загрозою диханню склав приблизно 2 на 100 тис. населення і найвищим він був у Житомирській (4,4), Чернігівській (3,3), Сумській (2,8), Одеській (2,7), Закарпатській, Запорізькій, Миколаївській (2,5) областях, а найнижчим – у м. Києві (0,6), Львівській, Тернопільській, Чернівецькій (по 1,2), Івано-Франківській, Київській (по 1,4) областях.

У територіальному розрізі найбільшу кількість таких випадків смертей зафіксовано в Донецькій (97 осіб), Дніпропетровській (73 особи), Одеській (64 особи), Житомирській (56 осіб), Запорізькій (44 особи), Чернігівській (35 осіб) областях, а найменшу – в Чернівецькій (11 осіб), Тернопільській (13 осіб) областях та м. Києві (17 осіб).

Загальна кількість загиблих від нещасних випадків, спричинених дією диму, вогню, жаром та гарячими речовинами, за 6 місяців 2014 року становила 736 осіб.

Показник смертності населення від нещасних випадків, спричинених дією вогню, жаром та гарячими речовинами, у 1 півріччі 2014 року становив 1,7 на 100 тисяч населення. Значно більше цей показник спостерігався у Житомирській (5,4), Одеській (3,1), Вінницькій (3,0), Полтавській (2,7) областях. Найменше значення показника було у Волинській (0,3), Закарпатській, Запорізькій (по 0,6), Донецькій, Івано-Франківській (по 0,7) областях. У м. Києві цей показник становить 0,5 (рис. 8).

Рисунок 8

Розподіл смертності населення у розрізі регіонів України у 1 півріччі 2014 року з причини нещасних випадків, спричинених дією диму, вогню, жаром та гарячими речовинами

Кількість нещасних випадків, спричинених дією диму, вогню, жаром та гарячими речовинами, у містах нижче чим у сільській місцевості та становить 341 та 395 відповідно.

Кількість смертельних випадків невинного характеру, пов'язаних із випадковим падінням, у 1 півріччі 2014 року становила 936 осіб.

При цьому, показник смертності від цього виду травматизму складав приблизно 2,2 на 100 тис. населення і найвищим він був у Запорізькій (4,6), Чернігівській (4,4), Закарпатській (3,6), Волинській (3,0), Сумській, Хмельницькій (по 2,9), Херсонській (2,8) областях; найнижчим – у Черкаській (0,8), Івано-Франківській (1,0), Полтавській, Рівненській, Чернівецькій (1,3) областях, м. Києві (по 1,2).

У територіальному розрізі найбільшу кількість таких випадків смертей зафіксовано в Донецькій (109 осіб), Запорізькій (82 особи), Дніпропетровській (74 особи), Одеській (63 особи), Харківській (52 особи), Львівській (49 осіб) областях, а найменшу – в Черкаській (11 осіб), Чернівецькій (12 осіб), Івано-Франківській (14 осіб), Рівненській (15 осіб) областях.

У 1 півріччі 2014 року дитяча смертність від нещасних випадків невиробничого характеру становить 359 дітей у віці до 14 років.

У містах цей показник складав 172 нещасних випадки, у сільській місцевості - 187.

За статистичними даними основними причинами загибелі дітей від нещасних випадків невиробничого характеру залишаються: удушення - 84 дитини (23,4%), нещасні випадки від утоплення та занурення у воду - 70 дітей (19,5%), транспортні події - 45 дітей (12,5%), спричинені пошкодженнями без уточнення їх раптового або навмисного характеру - 35 дітей (9,8%), нещасні випадки, спричинені отруєнням – 31 дитина (8,6%), спричинені дією диму, вогню, жару та гарячих речовин - 23 дитини (6,4%), навмисне самоушкодження - 22 дитини (6,1%), падіння - 16 дітей (4,5%), від наслідків нападу з метою вбивства чи нанесення ушкодження – 10 дітей (2,8%), інші нещасні випадки - 23 дитини (6,4%) (рис. 9).

Рисунок 9

Найбільшу кількість померлих дітей віком до 14 років від нещасних випадків за перше півріччя 2014 року зареєстровано у Донецькій (34 дитини), Дніпропетровській, Закарпатській (по 28 дітей), Одеській (26 дітей), Львівській (21 дитина), Житомирській, Київській (по 22 дитини), Миколаївській (21 дитина), Рівненській (20 дітей) областях, а найменшу – в Запорізькій, Івано-Франківській, Тернопільській, Чернівецькій (по 5 дітей) областях. У м. Києві - 9 дітей.

Основними причинами нещасних випадків у побуті залишаються: порушення або незнання правил поведінки на воді, дорожнього руху, протипожежної та електробезпеки, низька нервово-психологічна стійкість, поширення негативних тенденцій і антисоціальних проявів серед людей.

Найважливішими заходами щодо профілактики дитячого травматизму є: контроль за вчинками дітей з боку дорослих, усунення з поля їх зору небезпечних предметів (ножів, гострих палиць та шпичок, сірників, хімічних речовин, ліків), заборона купатися без нагляду дорослих і в неперевірених місцях, систематичне роз'яснення небезпеки вуличних і побутових травм тощо.

Високий рівень невиробничого травматизму обумовлений передусім незадовільним соціально-економічним становищем, низьким прожитковим рівнем населення, недостатньою роботою керівників підприємств та установ щодо його профілактики.

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що травматизм невиробничого характеру за масштабами, збитками та складністю вирішення проблем є соціально значущим явищем.

Ситуація щодо травматизму у невиробничій сфері потребує удосконалення системи державного управління з питань профілактики травматизму невиробничого характеру на всіх рівнях; усвідомлення пріоритетності вимог охорони життя і здоров'я населення над іншими інтересами; фінансування відповідних попереджувальних заходів у сфері безпеки життєдіяльності; посилення контролю за виконанням комплексних заходів з профілактики травматизму невиробничого характеру, державних програм з пожежної безпеки, безпеки дорожнього руху, запобігання дитячому травматизму; проведення через засоби масової інформації роз'яснювальної роботи серед населення стосовно профілактики травматизму невиробничого характеру.

З метою запобігання нещасним випадкам у побуті ДСНС України спільно з центральними та місцевими органами виконавчої влади проводить роботу, спрямовану на реалізацію заходів із профілактики травматизму невиробничого характеру, затверджених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2007 р. № 980-р «Про затвердження плану першочергових заходів із профілактики травматизму невиробничого характеру».

Місцевими органами виконавчої влади розроблено та затверджено за погодженням з ДСНС України регіональні плани заходів із профілактики травматизму невиробничого характеру в 2014 році та проводиться робота щодо їх реалізації.

На виконання пункту 3 розпорядження Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2007 р. № 980-р «Про затвердження плану першочергових заходів із профілактики травматизму невиробничого характеру» ДСНС України направлено до Кабінету Міністрів України звіт за перше півріччя 2014 року про виконання регіональних планів першочергових заходів з профілактики травматизму невиробничого характеру.

Тимчасово виконуючий обов'язки директора
Департаменту державного нагляду
та контролю ДСНС України

О. Костенко